

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 12/16

Møtedato: 11.02.2016

Dato: 27.01.2016

Arkivsaknr: 2013/2270

Oppdatering av retningslinjer knyttet til Reglement om statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer (rundskriv F-07-13)

Henvisning til tidligere styresaker:

- Styresak 11/08 Reglement om statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer
- Styresak 55/09 Reglement om statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer

<http://www.uib.no/filearchive/2009-055.pdf>

Saken gjelder:

Reglement om statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer (rundskriv F-07-13) og tilhørende veileder er oppdatert med virkning fra 1. september 2013. I den forbindelse er det behov for oppdatering av eksisterende institusjonsspesifikke retningslinjer. Som tidligere har vi valgt å utarbeide to sett av retningslinjer; Retningslinjer for forpliktende samarbeid og for forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) ved Universitetet i Bergen og Retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjer ved Universitetet i Bergen.

vedtak:

Styret fastsetter vedlagte Retningslinjer for forpliktende samarbeid og for forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) ved Universitetet i Bergen og Retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjer ved Universitetet i Bergen

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

04.01.2016/Kirsti Robertsen Aarøen/Inger Gjesdahl

Vedlegg:

1. Retningslinjer for forpliktende samarbeid og for forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) ved Universitetet i Bergen
2. Retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjer ved Universitetet i Bergen

Saksframstilling

Styre:	Styresak:	Møtedato:	Arkivsaksnr:
Universitetsstyret	12/16	11.02.2016	2013/2270

Oppdatering av retningslinjer knyttet til Reglement om statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer

Nytt reglement

Kunnskapsdepartementet fastsatte nytt reglement om statlige universiteter og høyskolars forpliktende samarbeid og erverv av aksjer (*reglementet*). Reglementet trådte i kraft 1. september 2013, og erstattet reglement vist til i rundskriv F-20-07 datert 21. desember 2007.

Departementet utarbeidet i samarbeid med en arbeidsgruppe fra universitets- og høyskolesektoren ny veileder til reglementet, som sammen med utkast til nytt reglement ble sendt på høring 8. februar 2013. Det ble gjort enkelte justeringer som følge av høringsinstansenes uttalelser. Arbeidsgruppen utarbeidet i tillegg en tabell (*veiledningstabellen*) med forklaringer og eksempler på klassifisering og forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet. Både *reglementet* og *veiledningstabellen* er tilgjengelig på departementets hjemmeside.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rundskriv-f-07-13-reglement-om-statlige-id734714/>

Det fremgår av reglementet at det gjelder:

- alle typer av samarbeid med selvstendige virksomheter og faglig aktivitet. Faglig aktivitet kan omfatte undervisning, forskning og ulike typer formidling i samsvar med formålet
- forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet og det er kriterier for når bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet kan organiseres internt ved institusjonen eller eksternt ved den samarbeidende virksomheten
- eierskap og forvaltning av aksjer. KD kan gi den enkelte institusjon myndighet til å organisere aktivitet i aksjeselskap, og skaffe seg eierposisjon i eksisterende selskaper. Departementet kan delegere til den enkelte institusjon å forvalte statens aksjer i slike selskaper

Det presiseres at styret som det øverste organet ved institusjonen har overordnet ansvar for at driften er i samsvar med gjeldende regler og rammeverk.

Institusjonsspesifikke retningslinjer

Det er som tidligere utarbeidet to sett med institusjonsspesifikke retningslinjer; Retningslinjer for bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) ved Universitetet i Bergen og Retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjer ved Universitetet i Bergen. Begge disse er vedlagt og det er disse som Styret bes om å vedta.

Retningslinjene for bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet regulerer blant annet hvordan virksomhet som organiseres internt skal klassifiseres som bidragsfinansiert aktivitet, oppdragsfinansiert aktivitet, gaver og andre inntekter. Retningslinjene definerer også hvordan etter- og videreutdanningsvirksomheten skal håndteres, og at denne virksomheten kan klassifiseres både som bidragsfinansiert aktivitet, oppdragsfinansiert aktivitet og andre andre inntekter, avhengig av hvilken avtale som er lagt til grunn.

Disse retningslinjenes punkt 3.6 omhandler hvordan Forskrift om forsterkning av gaver for forskning (*forskriften*) samt Veileder for forvaltning av gaveforsterkningsordningen (*veilederen*) setter vilkår for bruken av gaver og gaveforsterkningsmidler. Både gaver og gaveforsterkningsmidler er å betrakte som bidragsprosjekter i *reglementet* sin terminologi. Dette innebærer at slike midler skal dekke hele eller deler av de direkte og indirekte kostnadene ved prosjektet og at det kan avtales om UiB eventuelt også skal bidra med annen type egeninnsats. Av *forskriften* og *veilederen* fremgår at det skal inngås en avtale mellom giver og mottaker knyttet til bruken av gaven. Det er ikke krav om at bruken av gaveforsterkningsmidler skal brukes innenfor samme område som gaven og heller ikke at bruken av slike midler på noen måte skal avtalereguleres, men *veilederen* åpner for at dette kan avtales i hvert enkelt tilfelle.

Gjeldende Retningslinjer for forpliktende samarbeid og erverv av aksjer ved Universitetet i Bergen ble vedtatt av Universitetsstyret i 2009. I etterkant er flere sentrale regelverk revidert og i 2014 ble det fremlagt en ny melding om statens eierskap (Meld. St. 27 2013-2014). Retningslinjene foreslås oppdatert i tråd med disse. Dagens interne retningslinjer omhandler også i et visst monn avtaleregulert samarbeid med eksterne parter. Dette foreslås nå utelukkende regulert i Retningslinjene for forpliktende samarbeid og forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA). Med dette får vi et ryddig skille mellom regler for rene eierinteresser og for forvaltning av andre samarbeidsrelasjoner. Det er nå inntatt en bestemmelse om at styret i selskaper kontrollert av universitetet normalt ikke skal styreforsikres, men ellers inneholder retningslinjene ikke spesielle substansielle endringer. Bestemmelsene i retningslinjene er detaljert på en mer informativ måte.

Universitetsdirektøren sine kommentarer:

De foreslåtte nye retningslinjene er oppdatert i tråd med Kunnskapsdepartementets bestemmelser på området. De er strukturert på en bedre og ryddigere måte og vil gi et tydeligere styringsverktøy både for håndteringen av internt organisert bidrag- og oppdragsfinansiert aktivitet, universitetets samarbeidsrelasjoner med eksterne parter og for forvaltningen av universitetets eierinteresser.

22.01.2016/Kirsti Robertsén Aarøen/Inger Gjesdahl

Retningslinjer for forpliktende samarbeid og for forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) ved Universitetet i Bergen

1. Reglement og retningslinjer

UiBs interne retningslinjer for forpliktende samarbeid og for forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) ved Universitetet i Bergen er basert på følgende reglement og retningslinjer:

1.1 Overordnet reglement og retningslinjer

- Reglement for økonomistyring i staten (Fastsatt 12.12.2003 med endringer, senest 18.09.2013)
- Reglement om statlige universiteters og høyskolers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer (rundskriv F-07-13, fastsatt av Kunnskapsdepartementet med virkning fra 01.09.2013), heretter kalt *reglementet*
- Eksempler på klassifisering og forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA), heretter kalt *veiledningstabellen*
- Årlig tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet
- Forskrift om forsterkning av gaver til forskning (gaveforsterkningsforskriften) med virkning fra 01.01.2014, heretter kalt *forskriften*
- Veileder for forvaltning av gaveforsterkningsordningen (utarbeidet av Kunnskapsdepartementet 07.02.2014), heretter kalt *veilederen*

1.2 UiBs interne regler og retningslinjer

- Hovedregler for økonomiforvaltningen ved UiB (fastsatt av universitetsstyret 12.02.2015)

Ord og uttrykk i disse retningslinjene brukes slik de er definert i dokumentene referert til innledningsvis.

2. Reglementets virkeområde

Reglementet stiller kriterier for når bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet kan organiseres internt ved institusjonen, eller eksternt ved en samarbeidende virksomhet, for eksempel i UiBs randsoner. Dette gjelder faglig aktivitet og omfatter undervisning, forskning og ulike typer formidling som UiB ut fra sitt formål skal drive.

Av *reglementet* fremgår at alt forpliktende samarbeid med andre institusjoner skal begrunnes ut fra faglige hensyn og hensynet til UiBs kjerneoppgaver, og slike avtaler skal inngås med bakgrunn i kriteriene gitt under punkt 2.1.

Prosjekter som omfattes av bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet under punkt 2.2 skal også forvaltes etter disse retningslinjene.

Reglementet omhandler også opprettelse av selskap eller kjøp av aksjer. Slike forhold er regulert i Retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjer ved Universitetet i Bergen.

2.1 Forpliktende samarbeid med andre virksomheter

Ut over eventuelle vilkår som Kunnskapsdepartementet stiller i fullmakt eller samtykke til å opprette et selskap eller inngå annet forpliktende samarbeid, skal følgende kriterier være oppfylt ved samarbeid som inngås med andre virksomheter:

- samarbeidet skal være av faglig interesse for universitetet, og aktiviteten skal styrke universitetets evne til å utføre sine primæroppgaver. Finansielle plasseringer i eiendom, aksjeselskap eller annen virksomhet med det formål å sikre universitetet økonomisk fortjeneste, anses ikke å ha faglig interesse
- fagmiljøer internt ved universitetet skal involveres i samarbeidet, og et hovedformål med å inngå samarbeidet skal være at kvaliteten på aktiviteten i interne fagmiljøer blir bedre som resultat av samarbeidet
- samarbeidet skal ikke svekke institusjonens faglige uavhengighet
- samarbeidet skal forvaltes slik at det ivaretas universitetets økonomiske interesser

Universitetet skal ikke direkte eller indirekte subsidiere aktivitet ved samarbeidende virksomhet. Samarbeidende virksomhet må fullt ut dekke de kostnader som følger av dets aktivitet.

Når universitetet inngår forpliktende samarbeid med andre virksomheter, skal dette nedfelles i en skriftlig samarbeidsavtale, uavhengig av om universitetet har aksjer i den samarbeidende virksomheten eller ikke. En skriftlig avtale skal minst omfatte følgende forhold:

- formålet med samarbeidet
- Økonomiske forhold mellom universitetet og den samarbeidende virksomheten. Samarbeidspartens eventuelle bruk av universitetets lokaler skal skje etter nærmere avtale og til markedsleie
- Personalforhold. I den utstrekning universitetsansatte skal utføre arbeid for samarbeidende virksomhet, skal det skje i henhold til egen skriftlig avtale mellom partene.
- Eventuell styredeltakelse fra ansatte ved universitetet skal fremgå av avtalen. Rektor kan bare inneha styreverv i selskaper som eies 100% av staten
- Rapportering
- Andre forhold av betydning, som for eksempel avklaring av rettighetsspørsmål ved forskningssamarbeid, rutiner for revisjon av avtaler

2.2 Intern forvaltning av BOA-virksomhet

Som hovedregel skal alle aktiviteter som er helt eller delvis finansiert av eksterne kilder organiseres internt ved universitetet. I tillegg til at også slik intern virksomhet skal være av faglig interesse, stilles det følgende krav:

- Dokumenteres skriftlig, vanligvis reguleres av prosjektkontrakt
- Prosjektorganiseres
- Totalbudsjetteres og –regnskapsføres, slik at alle direkte og indirekte kostnader fremkommer

Når det gjelder budsjettering og regnskapsføring av indirekte kostnader og direkte leiestedskostnader, benytter UiB TDI-modellen, som er en anerkjent og vanlig modell for beregning av slike kostnader i sektoren.

3. Kategorisering av prosjekter

En viktig oppgave for prosjekteier i forkant av kontraktsinngåelse og prosjektopprettning, er klassifisering av prosjektet som bidrags- eller oppdragsprosjekt. Prosjekteier skal også dokumentere skriftlig at prosjektet er av faglig interesse.

Kunnskapsdepartementet har utarbeidet en veiledningstabell; *Eksempler på klassifisering og forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)* som vil kunne klargjøre spørsmål knyttet til klassifisering.

3.1 Bidragsprosjekter

Med bidragsfinansiert aktivitet forstås prosjekter hvor institusjonen henter støtte fra nasjonale og internasjonale finansieringskilder uten at det foreligger krav om motytelse fra institusjonen når avtale om støtte inngås.

Bidragsprosjekter er bidrag eller gave fra en bidragsyter som helt eller delvis finansierer aktivitet ved UiB. Det er ikke uvanlig at det forventes og forutsettes en egenfinansiering i kontrakten med bidragsyter. En slik egeninnsats må avklares og tydeliggjøres i budsjetter i forkant av at kontrakt signeres.

Ved bidragsfinansiert aktivitet vil det normalt foreligge en søknad fra bidragsmottaker, og det er primært bidragsmottaker selv som nyter godt av bidraget. Bidragsfinansiert aktivitet kan også være tildelt etter konkurranse.

Tilskudd som etter sin art og omfang ikke naturlig kan klassifiseres om bidrag kan i de fleste tilfeller klassifiseres og behandles som *gave*.

3.2 Oppdragsprosjekter

Med oppdragsfinansiert aktivitet forstås prosjekter institusjonen utfører mot betaling fra ekstern(e) oppdragsgiver(e) når det foreligger et krav om motytelse fra institusjonen når avtale/kontrakt inngås.

Med motytelse menes at risiko og kontroll over en eiendel overføres fra institusjonen til motparten(e) i avtaleforholdet, med andre ord at det foreligger en transaksjon mellom partene i avtaleforholdet. Med risiko menes i denne sammenhengen eiendelens gevinst- eller tapspotensiale, og med kontroll menes beslutningsmyndighet og råderett over eiendelen.

Motytelse i oppdragsfinansiert aktivitet er typisk forskningsresultat eller et undervisningsopplegg. Oppdragsgiver vil som hovedregel ha eierskap til forskningsresultatene, men UiB skal under enhver omstendighet ha anledning til å anvende resultatene til videre forskning og utdanning.

3.3 Gaver

Med gave forstås midler som tilflyter institusjonen i den hensikt å styrke den økonomisk. Det må ikke være bindinger på gaven slik at den anses som betaling for en ytelse til giveren.

Det er ikke uvanlig at midler som gis som gave til en institusjon fra giverens side er ment å tilgodese et eller flere bestemte formål, og det kan i enkelte tilfeller være vanskelig å avgjøre om man står ovenfor en gave eller et bidrag. Mindre gaver (under kr 30.000) resultatføres innenfor Grunnbevilgningsøkonomien når de mottas.

Definisjon av gave i *Reglementet* må ikke forveksles med gaver som reguleres inn under gaveforsterkningsordningen, se punkt 3.5.

3.4 Andre inntekter

Aktivitet som etter art og omfang ikke naturlig kan klassifiseres som oppdragsfinansiert virksomhet kan i de fleste tilfeller klassifiseres som salg. Dette vil gjelde aktiviteter av mindre omfang der det forekommer transaksjoner, men der det ikke er naturlig eller hensiktsmessig å etablere den formelle dokumentasjonen som kreves for oppdragsfinansiert virksomhet.

3.5 Etter- og videreutdanning

Etter- og videreutdanning (EVU) er en virksomhet som kan klassifiseres på ulikt vis.

Hvis UiB får et bidrag for å tilby et EVU-kurs og bidragsyter ikke krever kontroll over hvem som tas opp på kurset/studiet, så vil det som regel være bidragsfinansiert aktivitet.

Hvis en eller flere oppdragsgivere for en samlet sum kjøper et EVU-kurs for et visst antall deltakere og oppdragsgiverne bestemmer hvem som skal delta, så vil det være oppdragsfinansiert aktivitet.

I tilfeller hvor UiB tilbyr EVU-kurs hvor det er fri påmelding og det er enkeltstudenter som betaler deltakeravgift, vil dette klassifiseres som salgsinntekter.

3.6 Gaver som utløser gaveforsterkning

Det er Forskrift om forsterkning av gaver for forskning (*forskriften*) samt Veileder for forvaltning av gaveforsterkningsordningen (*veilederen*) som setter vilkår for bruken av gaver og gaveforsterkningsmidler.

Ad gaver

Av *forskriften* fremgår at gaver som brukes til langsiktig, grunnleggende forskning utløser en offentlig gaveforsterkning til mottaker på 25 prosent av gavebeløpet, når følgende er oppfylt;

- Gavens verdi er minst tre millioner kroner
- Giveren er en enkeltperson eller et annet privat rettssubjekt
- Mottakeren er et norsk universitet, en norsk høyskole, Norges Forskningsråd eller Det Norske Videnskaps-Akademi
- Det er avtalt at gaven skal utbetales etter 1. januar 2014

Det fremgår også av *forskriften* at giveren og mottakeren skal avtale skriftlig;

- Hva gaven brukes til
- Gavens størrelse
- Hvordan tildelingsvilkårene og kravene til bruken skal oppfylles
- Om giverens navn skal knyttes til gaven
- Om giveren skal holde orientert om hvordan gaven forvaltes og brukes
- Andre forhold av betydning

Av *veilederen* fremgår følgende:

- Giver skal i samråd med gavemottaker avtale hva gaven skal brukes til.

Gaver er å betrakte som bidragsprosjekter i *reglementet* sin terminologi. Dette innebærer at det ved mottak av gave kan avtales med giver (bidragsyter) om gaven skal dekke hele eller deler av de direkte og indirekte kostnadene ved prosjektet og om UiB eventuelt også skal bidra med annen type egeninnsats.

Ad. gaveforsterkning

Av *forskriften* fremgår at Norges forskningsråd har ansvar for å forvalte gaveforsterkningsordningen. Dette innebærer at Forskningsrådet skal:

- Kontrollere gavebeløp, avsender og mottaker
- Gjennomføre formaliakontroll av anmodningen om utbetaling fra gavemottakeren
- Føre regnskap over utbetalingene
- Kontrollere at gaven og gaveforsterkningen blir brukt i samsvar med forskriftens § 2 og 5 (§6)
- Behandle årlige rapporter og sluttregnskap
- Dokumentere gjennomførte kontrolltiltak
- Vurdere om gaveforsterkningen skal kreves tilbakebetalt
- Behandle eventuelle klager

Gavemottaker søker Norges Forskningsråd om gaveforsterkningen. Søknaden skal undertegnes av virksomhetens leder og inneholde kopi av avtalen og dokumentasjon for at gaven er innbetalt til mottakerens konto.

Av *veilederen* fremgår følgende:

- Det er ikke krav om at gaveforsterkningen skal brukes innenfor samme område som gaven, og gavemottaker står dermed fritt, i henhold til avtale, til å bruke gaveforsterkningen på andre områder innenfor langsiktig, grunnleggende forskning.

Gaveforsterkning er å betrakte som bidragsprosjekter i reglementet sin terminologi. Dette innebærer at gaveforsterkning skal dekke hele eller deler av de direkte og indirekte kostnadene ved prosjektet og at det kan avtales om UiB eventuelt også skal bidra med annen type egeninnsats.

3.7 Merverdiavgift

Merverdiavgiftsloven gjelder fullt ut og uavhengig av *Reglementet*. Selv om det i praksis ofte vil være harmoni mellom det *Reglementet* betegner som motytelse og omsetningsbegrepet i merverdiavgiftsloven, er det ikke mulig å begrunne vurderinger foretatt etter det ene regelverket med det andre.

Vurderingene knyttet til *Reglementet* gjøres i praksis én gang i forbindelse med kategorisering. Merverdiavgiftsloven må derimot vurderes hver gang det skal utfaktureres på prosjektet.

4. Ansvar og roller

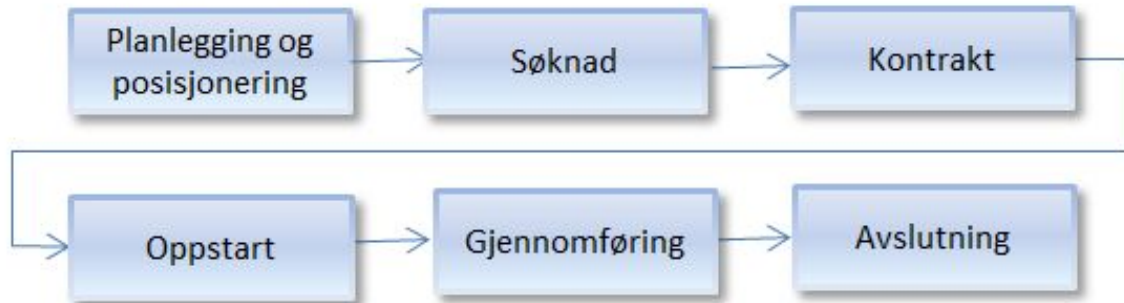
Styret har det overordnede ansvaret for at virksomheten drives i samsvar med gjeldende regler, rammeverk og vedtatte strategier. Styret har således ansvar for at alle vedtak som UiB fatter om inngåelse av forpliktende samarbeid, understøtter vedtatte strategier. På samme måte er styret ansvarlig for at bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet underbygger UiBs strategiske prioriteringer.

Som del av den delegerte budsjettmyndigheten ved UiB, har det enkelte fakultet et totalansvar for bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet ved underliggende institutter. Fakultetet skal som en del av budsjettprosessen ved UiB vedta totalbudsjettet (budsjettmål) for den bidrags- og oppdragsfinansierte aktiviteten. Fakultetet er videre ansvarlig for å treffe tiltak dersom satsingene innenfor fakultetet avviker fra fakultetets vedtatte strategier knyttet til bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet. Det er også fakultetets ansvar å se til at regler knyttet til bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet følges.

Det er viktig å påpeke det ansvaret prosjekteier (institutt) har ved kontraktsinngåelse og prosjektgjennomføring, bla knyttet til klassifisering av prosjekter og til budsjettering i forkant av dette.

4.1 Dokumentasjon av rutiner

Prosjektprosessen kan visualiseres gjennom følgende faser:

Forskningsadministrativ avdeling, økonomiavdelingen har sammen med HR-avdelingen og Kommunikasjonsavdelingen tilrettelagt for rutiner og prosessbeskrivelser innen hele prosjektprosessen. I tillegg ytes bistand og rådgivning til enhetene knyttet til kontrakter, søknads- og driftshåndtering av EU-prosjekter samt koordinering og tilrettelegging i tilknytning til større satsninger.

Utfyllende rutiner, retningslinjer, skjema og maler tilknyttet både bidragsytere og de ulike prosjektfasene er tilgjengelig på følgende link:

<http://www.uib.no/foransatte/87797/arbeidsst%c3%b8tte-forskning>

Retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjer ved UiB

1. Reglement og retningslinjer

UiBs interne retningslinjer for erverv og forvaltning av aksjer er basert på følgende reglement og retningslinjer:

1.1 Overordnet reglement og retningslinjer

- Lov om aksjeselskaper (Aksjeloven, fastsatt 13.06.1997 med endringer, senest 01.07.2014)
- Reglement for økonomistyring i staten (Fastsatt 12.12.2003 med endringer, senest 18.09.2013)
- Reglement om statlige universiteters og høyskolers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer (rundskriv F-07-13, fastsatt av Kunnskapsdepartementet fra 01.09.2013)
- Retningslinjer for forvaltningen av statens eierinteresser i aksjeselskaper (fastsatt av Kunnskapsdepartementet fra 01.01.2008)
- Årlig tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet

1.2 UiBs interne regler og retningslinjer

- Hovedregler for økonomiforvaltningen ved UiB (fastsatt av Universitetsstyret 12.02.2015)

2. Interne rutinebeskrivelser for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper

Retningslinjene er først og fremst regulert gjennom Kunnskapsdepartementets reglement om statlige universiteters og høyskolers forpliktende samarbeid og erverv av aksjer (rundskriv F-07-13), og særskilte retningslinjer for forvaltningen av statens eierinteresser i aksjeselskaper.

De interne rutinebeskrivelsene er i hovedsak bygd opp rundt hovedområdene

- Erverv av aksjer
- Institusjonens ansvar for utøvelse av eierskap i aksjeselskaper
- Rapportering

2.1 Erverv av aksjer

UiB er gjennom fullmakt fra Kunnskapsdepartementet gitt myndighet til å organisere virksomhet som egne rettssubjekt, og skaffe seg eierposisjon i andre selskaper. Vedtak om opprettelse eller eierskap i aksjeselskaper skal besluttes av universitetsstyret. Dette gjelder også utvidelse av aksjekapital /endring av eierandel i eksisterende aksjeselskaper.

Hvis UiB ønsker å opprette eller delta i eiendoms- eller infrastrukturselskaper som reelt har en støttefunksjon for UiBs oppgaver, må det søkes om tillatelse til dette fra Kunnskapsdepartementet. UiBs forpliktelser overfor et slikt selskap skal dekkes innenfor UiBs økonomiske ressurser.

Finansielle plasseringer i eiendom, aksjeselskap eller annen virksomhet med det formål å sikre UiB økonomisk fortjeneste, anses ikke å ha faglig interesse. Dette gjelder selv om fortjenesten kan brukes til å styrke den faglige aktiviteten ved UiB.

Kapitalinnskudd skal som hovedregel dekkes av UiBs virksomhetskaptal. Unntaksvis kan det søkes om bevilgning fra Kunnskapsdepartementet for å dekke kapitalinnskuddet. Det er ikke adgang til å benytte tingsinnskudd.

Eventuelle eierposisjoner skal fremgå av UiBs virksomhetsregnskap.

Når UiB organiserer aktivitet i egne rettssubjekt, skal det brukes aksjeselskap som organisasjonsform.

Dersom UiB i fellesskap med andre statsinstitusjoner oppretter et selskap, eller kjøper aksjer i selskap der staten eier aksjer, skal det inngås en avtale om hvilken statsinstitusjon som skal ivareta statens eierskap. Kunnskapsdepartementet skal ha melding om dette senest innen 14 dager fra ervervet.

2.2 Utøvelse av eierskap

Kunnskapsdepartementet har gitt universitetet myndighet til å forvalte statens eierinteresser på vegne av departementet. Universitetsstyret er ansvarlig for at utøvelse av eierskap skjer i henhold til departementets særskilte retningslinjer for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper. Som aksjeeier skal UiB forvalte statens eierskap i samsvar med alminnelige forvaltningsrettslige regler, og innenfor Stortingets forutsetninger og vedtak. Eierrollen skal utøves i samsvar med aksjelovens bestemmelser og selskapenes vedtekter.

Deltakelse i selskapenes generalforsamlinger

UiB skal påse at universitetet mottar relevant, oppdatert og korrekt informasjon om selskapene for å kunne vurdere sakene som generalforsamlingen skal behandle. Dette danner grunnlag for formell utøvelse av eierrollen i generalforsamlingen, eventuell fremlegging av saker av viktighet for statsråden, oppfølging av stortingsforutsetninger og -vedtak, samt oppfølging av eventuelle krav til avkastning og utbytte.

UiB har fått fullmakt fra Kunnskapsdepartementet til å innkalle til generalforsamling i heleide aksjeselskaper. Generalforsamling skal avholdes innen 31.mai hvert år.

Universitetsstyret har delegert generalforsamlingsfullmakten til rektor.

Oppnevning og oppfølging av styret

Eierrollen innebærer å sikre at styresammensetningen er hensiktsmessig i forhold til selskapets formål og eierskap.

Universitetet legger vekt på at styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra det enkelte selskaps egenart. I tillegg skal styret i selskapet være sammensatt for å sikre at det har best mulig administrativ, økonomisk og organisasjonsmessig innsikt. Det skal være god kjønnsbalanse i styret.

Eierrollen innebærer å føre kontroll med at selskapets styre i sitt virke sikrer at selskapet utvikler seg og driver i samsvar med eiernes forutsetninger, slik disse er kommet til uttrykk gjennom vedtak i generalforsamlingen og i selskapets vedtekter.

Styrer i selskaper kontrollert av universitetet skal som hovedregel ikke styreforsikres som følge av at staten er selvassurandør. Det kan inngås avtale om skadesløsholdelse for interne og eksterne styremedlemmer.

Mål- og resultatoppfølging

Universitetsstyret skal fastsette resultatmål for sitt eierskap. UiB skal foreta en vurdering av selskapenes oppnådde resultater, drift og økonomi i forhold til mål som er satt for selskapene og sikre at prinsippene for god eierstyring i staten er ivaretatt.

UiB skal også foreta en vurdering av selskapets ivaretagelse av samfunnsmessig ansvar og oppnåelse av sektorpolitiske mål. Det skal foretas en selvstendig vurdering av selskapets ikke-forretningsmessige mål, slik at oppnådde resultater kan etterprøves for de selskapene som i sine vedtekter ikke stiller krav om økonomisk utbytte.

Vurderingene legges til grunn for årlig rapportering fra UiB til Kunnskapsdepartementet om forvaltning av samtlige eierinteresser, samt utkast til beretning til Riksrevisjonen for de selskaper hvor UiB har 50 % eller mer av stemmene, eller hvor staten på grunn av aksjeeie eller ved statlig kontroll av selskapsinteresser mv. har dominerende innflytelse.

Resultater internt ved UiB, som følger av eierskap, bør vurderes regelmessig som del av den øvrige mål- og resultatstyringen.

2.3 Rapportering

UiB skal hvert år utarbeide en oppdatert oversikt over aksjeselskap som eies helt eller delvis av staten, og der UiB har fått fullmakt til å forvalte aksjer på vegne av staten. Av oversikten skal det fremgå selskapets aksjekapital, statens eierandel i selskapet og en kortfattet oversikt over selskapets formål og virksomhet.

Oversikten skal danne grunnlag for departementets videre rapportering til Stortinget, statsregnskapet og Riksrevisjonen. Opplysningene skal sendes departementet og selskapsdatabasen hos Database for statistikk om høgere utdanning (DBH) innen den frist og i tråd med de retningslinjer departementet fastsetter.

Kunnskapsdepartementet skal umiddelbart orienteres om aktiviteter av viktighet i selskapene, og som har betydning for å sikre en effektiv kontroll med at statens interesser forvaltes på en forsvarlig måte.

For selskaper der flere statsinstitusjoner har aksjer, skal rapportering skje av den institusjon som er satt til å ivareta statens eierskap.

Universitetsstyret skal årlig bli orientert om UiBs eierinteresser i form av en oversikt over aksjeselskap som eies helt eller delvis av staten, og der universitetet har fått fullmakt til å forvalte aksjer på vegne av staten. Av oversikten skal fremgå:

- selskapets aksjekapital
- statens eierandel i selskapet
- en kortfattet oversikt over selskapets formål og virksomhet
- andre forhold av betydning

Eventuelle eierposisjoner skal fremgå av UiBs virksomhetsregnskap.

Spesielt om aksjeselskaper der UiB har 50 % eller mer av stemmene, eller hvor staten på grunn av aksjeeie eller ved statlig kontroll av selskapsinteresser mv. har dominerende innflytelse

Kunnskapsdepartementet og Riksrevisjonen skal på et så tidlig tidspunkt som mulig orienteres om tidspunkt for avholdelse av generalforsamling. For disse selskapene skal Kunnskapsdepartementet og Riksrevisjonen ha kopi av innkalling til generalforsamlingen. Riksrevisjonen har rett til å være tilstede på generalforsamlinger som er heleid av staten.

UiB skal etter avholdt generalforsamling og innen den frist Kunnskapsdepartementet setter, oversende utkast til en beretning til Riksrevisjonen. Beretningen skal gi informasjon om hvert enkelt selskaps mål- og resultatoppnåelse, samt vurdering av statens eierstyring. Sammen med beretningen skal også oversendes årsberetning, årsregnskap, revisors beretning og protokoll fra generalforsamlingen.

For de selskaper som er heleid av staten, skal Riksrevisjonen rutinemessig ha tilsendt fullstendige utskrifter av møteprotokoller fra møter i samtlige styrende og kontrollerende organer i virksomheten.

2.4 Salg av aksjer

Salg av aksjer skal skje etter forretningsmessige prinsipper. Salg av aksjer skal behandles som eksterne inntekter og kan benyttes til institusjonens drift, men også til kapitalinnskudd. Resultatet av aksjesalg, hvor aksjer er finansiert over UiBs virksomhetskapskapital, vil inngå i UiBs virksomhetskapskapital.